

เครื่องเป่าความดันลมเพื่อเปิดขยายทางเดินหายใจ

(Positive Airway Pressure, PAP) Therapy (ตอนที่ 1)

อ.นพ.วิษณุ บรรณศิริฤกษ์

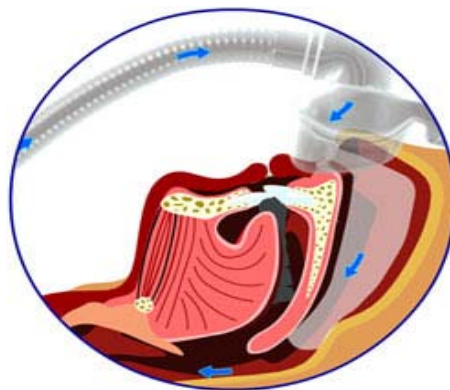
ภาควิชา โสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา

Faculty of Medicine Siriraj Hospital

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

CPAP Therapy คืออะไร

คำว่า CPAP นั้นย่อมาจาก Continuous Positive Airway Pressure เป็นการรักษาที่ได้ประสิทธิผลดีที่สุดวิธีหนึ่งในการรักษา ภาวะอุดกั้นทางเดินหายใจขณะหลับ (Obstructive Sleep Apnea Syndrome, OSAS) โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ป่วยที่มีอาการในระดับปานกลาง ถึง รุนแรง CPAP มีหลักการในการรักษา คือ การเป่าความดันลมผ่านทางจมูกหรือปาก ผ่านบริเวณลำคอ และโคนลิ้น ซึ่งเป็นส่วนทางเดินหายใจส่วนต้น เพื่อให้เปิดขยายตัวตลอดเวลาโดยไม่ให้มีการอุดกั้นขณะตื่นนอนหลับ ซึ่งจะทำให้ผู้ใช้เครื่องสามารถหายใจรับอากาศอย่างพอเพียงและนอนหลับราบรื่นตลอดทั้งคืน โดยลมที่เป่าด้วยความดันนี้มักเป็นเพียงอากาศปกติ ไม่ใช่การให้ออกซิเจนตามโรงพยาบาล (ยกเว้นในบางรายที่จำเป็นมากเท่านั้น)

เครื่อง CPAP มีส่วนประกอบและรูปร่างหน้าตา เป็นอย่างไร

ปัจจุบันมีเครื่อง CPAP อยู่หลายแบบเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตามส่วนประกอบของเครื่อง CPAP หลัก ๆ นั้นจะคล้ายกัน ได้แก่ 1. ส่วนของเครื่องสร้างความดันลม 2. ส่วนของหน้ากากและสายรัด

ศีรษะ (CPAP Mask) 3. ส่วนของท่อลม และ 4. อุปกรณ์เสริมอื่นๆ เช่น เครื่องอบไอน้ำ หรือหน้ากาก
สำรวจ เป็นต้น

ควรเลือกรักษาด้วย CPAP แบบใด

ก่อนการรักษาด้วย CPAP ท่านต้องได้รับการตรวจโดยแพทย์เฉพาะทางด้านนี้ รวมถึงต้องได้รับการตรวจสุขภาพการนอนหลับก่อนเสมอ เพื่อได้ข้อมูลที่ถูกต้องอันจะใช้ในการอ้างอิง เพื่อดูแลรักษาท่านในระยะยาวต่อไป และเมื่อท่านร่วมตัดสินใจกับแพทย์ว่า เป็นการรักษาที่เหมาะสมกับท่านแล้ว ท่านต้องตัดสินใจเลือกประเภทของเครื่อง เนื่องจากในปัจจุบัน มีเครื่อง PAP อยู่หลายแบบ ซึ่งแบ่งง่าย ๆ จะเป็น 1. เครื่องเป่าความดันลมแบบธรรมดา หรือ Manual CPAP 2. เครื่องเป่าความดันลม 2 ระดับ (Bilevel PAP หรือ BiPAP) และ 3. เครื่องเป่าความดันลมแบบปรับความดันอัตโนมัติ (Auto-adjusting PAP หรือ APAP) ในกรณีทั่วไปการใช้เครื่องแบบธรรมดาก็อาจเพียงพอซึ่งจะมีค่าใช้จ่ายถูกกว่าแบบอื่น ท่านจำเป็นต้องปรึกษาแพทย์ผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะว่าแบบใด และความดันลมเท่าใดจึงจะเหมาะสมกับภาวะโรคของท่านโดยไม่ก่อให้เกิดอันตราย นอกจากนี้อาจมีรายละเอียดพิเศษเพิ่มเติม ซึ่งท่านต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายประการรวมถึงค่าใช้จ่ายต่างๆ ของท่านเองด้วย

CPAP มีวิธีใช้อย่างไร

การใช้เครื่อง CPAP นั้น จะเริ่มใช้เฉพาะเวลาที่ท่านกำลังจะนอนหลับ โดยท่านควรใช้ตลอดทั้งคืน

และทุกคืนให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้เพื่อให้เกิดผลดีต่อสุขภาพในระยะยาวของท่าน วิธีการใช้ไม่ยุ่งยากและไม่ซับซ้อน ซึ่งในส่วนรายละเอียดเล็กน้อยทางเทคนิคเจ้าหน้าที่เฉพาะด้านนี้จะช่วยให้คำแนะนำท่านได้ ขั้นตอนง่ายๆ เช่นเพียงเปิดเครื่องก่อน เช็กระดับความดันลม และสวมหน้ากาก เพื่อให้ลมเป่าผ่านทางท่อ เข้าสู่ทางเดินหายใจอย่างถูกต้อง แล้วจึงเข้านอน ผู้ป่วยส่วนใหญ่มักใช้เพียงหน้ากากที่ครอบจมูก (Nasal Mask) แต่บางครั้งอาจใช้หน้ากากแบบที่ครอบทั้งจมูกและปาก (Full-Face Mask) และน้อยรายมากที่จะใช้หน้ากากครอบเฉพาะบริเวณปาก (Oronasal mask)

ประโยชน์ หรือ ข้อดี ของการรักษาด้วย CPAP

การรักษาด้วยเครื่อง CPAP นั้นตามรายงานการวิจัยทั่วโลก จัดว่าเป็นการรักษาภาวะอุดกั้นทางเดินหายใจขณะหลับระดับปานกลางหรือรุนแรง ที่มีประสิทธิภาพดีที่สุดในแบบที่ไม่ต้องผ่าตัด ถ้าท่านได้รับการวินิจฉัยที่ถูกต้องและปรับความดันที่เหมาะสมกับท่านที่สุดโดยแพทย์เฉพาะทาง และท่านได้ใช้เครื่องตลอดทั้งคืน จะข้อดีมีทั้งในระยะสั้น คือ ท่านจะไม่มีอาการนอนกรนและจะนอนหลับได้ดีขึ้นพร้อมๆกับได้รับอากาศอย่างเต็มที่ ตื่นขึ้นมาจะสดชื่น ลดอาการอ่อนเพลีย หรือ ความง่วงนอนตอนกลางวันอย่างที่ท่านรู้สึกความแตกต่างได้ รวมถึงในระยะยาวจะลดความเสี่ยงจากโรคแทรกซ้อนหรืออาการอื่นๆที่เกิดจากภาวะอุดกั้นทางเดินหายใจขณะหลับด้วย โดยหากท่านติดตามดูแลกับแพทย์อย่างใกล้ชิด จะมีความเสี่ยงในการรักษาน้อย